Analizy OSW

OŚRODEK STUDIÓW WSCHODNICH 3.09.2014 www.osw.waw.pl

Początki dywersyfikacji dostaw gazu na Litwę

Joanna Hyndle-Hussein

21 sierpnia litewska spółka LitGas podpisała umowę z norweskim Statoilem na dostawy gazu skroplonego przez litewski terminal LNG w Kłajpedzie. Gaz ma dotrzeć na Litwę już w grudniu, by zainicjować pracę nowego terminalu od 1 stycznia 2015 roku. W ciągu pięciu lat Statoil będzie dostarczał co najmniej 540 mln m3 gazu (950 tys. m3 LNG) do Kłajpedy rocznie. LitGas twierdzi, że porozumiał się też z dwunastoma innymi globalnymi dostawcami LNG, co umożliwi spółce handel gazem na rynku spotowym, a także na rynku litewskim. Litwa zużywa 3 mld m3 gazu rocznie dotąd w całości kupowanego od Gazpromu. Rosja jest także jedynym dostawcą gazu na Łotwę (zużycie 1,7 mld m3), a także do Estonii (700 mln m3). Przez terminal będzie można sprowadzać 2–3 mld m3 rocznie.

Komentarz

- Umowa ze Statoilem stworzy po raz pierwszy alternatywę dla dostaw gazu od Gazpromu, który nadal jednak będzie głównym dostawcą na Litwie. Statoil pozyska nowy rynek państw bałtyckich. Pojawienie się drugiego źródła surowca jest sukcesem litewskiej polityki zwiększania niezależności energetycznej, po odsunięciu Gazpromu od kontroli nad siecią gazową w kraju. Kolejnym wyzwaniem będzie podpisanie nowej umowy z Gazpromem na lata współpracy po roku 2015. Litwa oczekuje, że zmieniona sytuacja na litewskim rynku gazu uruchomi mechanizmy rynkowe, co ułatwi osiągnięcie korzystnych warunków nowej umowy z Gazpromem.
- Cena gazu norweskiego będzie powiązana ze wskaźnikiem NBP – indeksem brytyjskiej giełdy gazu. Dla Litwy to nowy mechanizm kształtowania ceny surowca, stale zmienny, bo zależny od popytu, podaży oraz zmian warunków atmosferycznych. Obecna cena norweskiego surowca wydaje się korzystna. Konkretne wartości nie zostały podane, ale wedle danych z ostatnich czterech miesięcy, można szacować cenę norweskiego LNG na poziomie ok. 400 USD za 1000 m3. Rosyjski gaz na początku 2014 roku kosztował Litwę ok. 450–460 USD za 1000 m3, a po wynegocjowanej w maju obniżce obowiązującej do końca 2015 roku – ok. 370 USD.
- Umowa ze Statoilem pozwoli na razie na utrzymanie pracy terminalu na minimalnym poziomie. Litwa oczekuje jednak, że pojawią się komercyjni klienci z regionu bałtyckiego, a także z Polski. Aby zwiększyć grono klientów, planowane jest dobudowanie w pobliżu terminalu stacji, która pozwoli na załadunek gazu do cystern samochodowych i kolejowych. Bez tego nie będzie możliwa współpraca z polskimi klientami. Nowe możliwości stworzy też polsko-litewski interkonektor gazowy. 21 sierpnia operatorzy

systemów przesyłowych gazu z Polski i Litwy, Gaz-System i AB Amber Grid, złożyli wspólne wnioski do unijnej Agencji Wykonawczej ds. Innowacyjności i Sieci o wykorzystanie instrumentu finansowego Connecting Europe Facility (CEF) do współfinansowania projektowania i budowy gazociągu. Jednak jego realizacja jest planowana dopiero na rok 2023.